

provinsje fryslân
provincie fryslân

Informatiesessie

Tenderprocedure
achtergestelde lening

16 februari 2017 door Fedde Moedt

Deel 1 Introductie

- Besluit GS 22 november 2016
- Besluit PS 25 januari 2017

- Een marktconforme achtergestelde lening:
 - Openbare tenderprocedure
 - Te verstrekken aan één marktpartij
 - Voor de aanleg van glasvezel in de buitengebieden van Fryslân

Deel 1 Introductie

- **Doel van deze bijeenkomst:**

U informeren en consulteren m.b.t. de uitgangspunten van de tenderprocedure

- Hand-outs presentatie beschikbaar
- Mogelijkheid tot stellen van verduidelijkende vragen

Deel 1 Introductie

- Verslag en presentatie bijeenkomst openbaar beschikbaar (via website *www.fryslan.frl/snelinternet*)
- Hierin worden gestelde vragen opgenomen
- Schriftelijke reactie **uiterlijk 28 februari 2017** naar breedband@fryslan.frl
- **Onderbouw reactie**

Agenda

Deel 1 Introductie

Deel 2 Voorwaarden gesteld aan de
aanvragende partij

Deel 3 Voorwaarden gesteld aan het te
financieren project

Deel 4 Voorwaarden gesteld aan de
verstrekking van de lening

Agenda

Deel 5 Beoordelingscriteria tenderprocedure
breedband

Deel 6 Rentepercentage op achtergestelde
lening

Deel 7 Aanpak 5% en grijs

Deel 8 Planning en afsluiting

Deel 2 Voorwaarden gestel aan de aanvragende partij

Deel 2 Voorwaarden gestel aan de aanvragende partij

1. De onderneming geen onderneming in
financiële moeilijkheden is
 - Gezonde groei-, winst- en dus
continuïteitsvooruitzichten

Deel 2 Voorwaarden gestel aan de aanvragende partij

2. De onderneming minimaal 3 jaar bestaat

- Eis volgt uit de Mededeling (2008/C 14/02) van de Europese Commissie
- Methode waarmee de referentie- en disconteringspercentages worden bepaald
- Ondernemingen die minder dan 3 jaar bestaan worden als startende ondernemer beschouwd

Deel 2 Voorwaarden gestel aan de aanvragende partij

Opslagen voor leningen in basispunten			
Ratingcategorie	Zekerheidstelling		
	Hoog	Normaal	Laag
Zeer goed (AAA-A)	60	75	100
Goed (BBB)	75	100	220
Bevredigend (BB)	100	220	400
Zwak (B)	220	400	650
Slecht/Financiële moeilijkheden (CCC en lager)*	400	650	1000

*Mededeling van de Commissie over de herziening van de methode waarmee de referentie- en disconteringspercentages worden vastgesteld (2008/C 14/02)

Deel 2 Voorwaarden gestel aan de aanvragende partij

3. De onderneming minimaal een B rating heeft

- Verlaagt het risicoprofiel van de lening
- De provincie kan hierdoor een lagere marktconforme rente percentage hanteren

Deel 2 Voorwaarden gestel aan de aanvragende partij

4. De onderneming referenties kan aandragen

Ruime ervaring heeft op het gebied van:

- De aanleg, en
- Het beheer, en
- De exploitatie van (grootschalige)
breedbandnetwerken en/of het aanbieden
van kabel- en netwerkdiensten

Deel 2 Voorwaarden gestel aan de aanvragende partij

- Referentieprojecten:
 - Betrokken bij de aanleg, het beheer en de exploitatie van een grootschalig project
 - Minimaal 5.000 breedbandaansluitingen

Deel 3 Voorwaarden gesteld aan het te financieren project

Deel 3 Voorwaarden gesteld aan het te financieren project

Doelgebied

- Buitengebied van Fryslân
- 25.000 verblijfseenheden (woning, kantoor, instellings- of bedrijfslocatie)
- Overzicht van de adressen is beschikbaar en dient als uitgangspunt voor de op te stellen businesscase

Deel 3 Voorwaarden gesteld aan het te financieren project

Doelstelling

- Minimaal 90% van het doelgebied aangesloten op basis van Homes Passed
- Aangelegd tot de erfgrrens of de dichtstbijzijnde openbare weg
- Speciaal aandacht voor scholen, bedrijfsterreinen en boerderijen

Deel 3 Voorwaarden gesteld aan het te financieren project

Technologie

- Beoogt wordt de realisatie, het beheer en de exploitatie van een glasvezelnetwerk
- 100 Mbps down en 20 Mbps up
- Een point-to-point topologie; tenminste 2 lijnen per verblijfseenheid

Deel 3 Voorwaarden gesteld aan het te financieren project

Openheid

- Onder heldere, eerlijke en niet-discriminerende voorwaarden de ruimst mogelijke actieve en passieve wholesaletoegang
- Conform Autoriteit Consument en Markt gestelde beginselen inzake toegang en tarifiering voor glasvezelnetwerken

Deel 3 Voorwaarden gesteld aan het te financieren project

Planning en doorlooptijd

- Er dient binnen 6 maanden gestart te worden met de aanleg (na verleningsbesluit)
- Het netwerk dient conform planning binnen drie jaar na verleningsbesluit te zijn gerealiseerd

Deel 3 Voorwaarden gesteld aan het te financieren project

Projectplan

- Gedetailleerd PvA
- Beschrijving van de risico's van het project en de beheersmaatregelen
- Inrichting projectorganisatie
- Informatie over de serviceproviders(s) (minimaal één serviceprovider op het netwerk)

Deel 3 Voorwaarden gesteld aan het te financieren project

Projectplan

- Wijze waarop invulling gegeven wordt aan social return
- Wijze waarop stakeholders proactief worden betrokken bij het project:
 - Lokale breedbandinitiatieven
 - Gemeenten
 - Andere stakeholders

Deel 4 Voorwaarden gesteld aan de verstrekking van de lening

Deel 4 Voorwaarden gesteld aan de verstrekking van de lening

Businesscase

- Gevalideerde businesscase en begroting door registeraccount (financieel en technisch)
- Onderneming beschikt over voldoende cashflow om aan de aflossings- en renteverplichtingen te kunnen voldoen

Deel 4 Voorwaarden gesteld aan de verstrekking van de lening

Businesscase

- Rekening gehouden met termsheet van kredietinstelling en voorwaarden zoals de provincie die stelt aan de achtergestelde lening (minimaal 90% realisatie HP binnen drie jaar)

Deel 4 Voorwaarden gesteld aan de verstrekking van de lening

Businesscase

- Mogelijkheid BC voor meer dan doelgebied
- Lening alleen beschikbaar, onder de genoemde voorwaarden, voor doelgebied van 25.000 adressen
- Rekening houden met leges- en degeneratiekosten

Deel 4 Voorwaarden gesteld aan de verstrekking van de lening

Financiering van het project

- Minimaal 50% gefinancierd door erkende kredietinstelling (bank, verzekeraar of pensioenfonds)
 - Overleggen van (non) binding termsheet bij aanvraag
 - Met voorwaarden waaronder kredietinstelling wenst te financieren
-

Deel 4 Voorwaarden gesteld aan de verstrekking van de lening

Totale bedrag van de lening

- Provincie Fryslân matcht financiering van de erkende kredietinstelling
 - Voor een gelijk bedrag tot maximaal 50% van totale investeringskosten
 - Absoluut gemaximeerd op € 35 mln.
 - Tevens afhankelijk van maximale afloscapaciteit van onderneming

Deel 4 Voorwaarden gesteld aan de verstrekking van de lening

Achterstelling

- Achterstelling aan senior lening van de erkende kredietinstelling
- **Geen algehele** achterstelling ten opzichte van alle crediteuren van de aanvrager (bijv. privé investeringen)

Deel 4 Voorwaarden gesteld aan de verstrekking van de lening

Zekerheden

- Tweede hypotheekrecht van aanvrager op het aan te leggen netwerk
- Optioneel aanvullende zekerheid op onroerende zaken in eigendom
- Dekkingswaarde vastgesteld middels een taxatierapport (marktwaarde als basis)

Deel 4 Voorwaarden gesteld aan de verstrekking van de lening

Zekerheden

- Taxatierapport niet ouder dan 12 maanden

Crediteurenovereenkomst provincie en hoofdfinancier

- Verbod op wederopname van aflossingen op bancaire lening

Deel 4 Voorwaarden gesteld aan de verstrekking van de lening

Vastrecht toeslag

- Maximaal € 15,00 (incl. BTW, prijspeil 2017)
- Indexatie toegestaan volgens CPI
- Voor een periode van maximaal 30 jaar
- Mogelijkheid bieden aan eindgebruiker tot het in één keer aflossen van aansluitkosten

Deel 4 Voorwaarden gesteld aan de verstrekking van de lening

Looptijd en rente en aflossing

- Looptijd max. 20 jaar
- Lening wordt onder voorwaarden in tranches verstrekt – gekoppeld aan de voortgang van aanleg netwerk
- Aflossing volgens maandelijkse gelijkblijvende termijnen
- Starten vanaf moment vaststelling lening

Deel 4 Voorwaarden gesteld aan de verstrekking van de lening

Verkoop

- Provincie recht van eerste koop op het aangelegde netwerk

Deel 5 Beoordelingscriteria tenderprocedure breedband

Deel 5 Beoordelingscriteria tenderprocedure breedband

Een vijftal zaken belangrijk:

1. Businesscase en projectplan
2. Betrekken van lokale initiatieven
3. Tarief / vastrechttoeslag
4. Startmoment aanleg en moment gereed netwerk
5. Aanleg totaal

Deel 5 Beoordelingscriteria tenderprocedure breedband

1. Businesscase en projectplan

- Financiële robuustheid ingediend voorstel
- Robuust en realistisch PvA m.b.t. projectorganisatie, logistiek en inzet aannemers bij aanleg en vraagbundeling
- Beoordeling van businesscase / projectplan door beoordelingscommissie Provincie

Deel 5 Beoordelingscriteria tenderprocedure breedband

2. Betrekken van lokale initiatieven

- De mate waarin concrete en onderbouwde plannen kunnen worden overlegd voor een constructieve samenwerking met lokale initiatieven

Deel 5 Beoordelingscriteria tenderprocedure breedband

3. Tarief / vastrechttoeslag

- Als gehanteerd beoordelingscriterium kan hier gelden; de vastrechttoeslag x tijd (maanden dat de toeslag wordt gehanteerd). Hoe lager het totale bedrag over de gehele periode hoe beter

Deel 5 Beoordelingscriteria tenderprocedure breedband

4. Startmoment aanleg en moment gereed netwerk

- Startmoment: hoe eerder (in maanden)
hoe beter
- Gereeddatum: moment waarop
minimaal 90% van de aansluitingen
(HP) gerealiseerd is op het totaal aantal
adressen

Deel 5 Beoordelingscriteria tenderprocedure breedband

- Onderbouwing in de vorm van een getekende offerte voorzien van aanvangsdata van een aannemer voor de aanleg van het netwerk

Deel 5 Beoordelingscriteria tenderprocedure breedband

5. Aanleg totaal

- Hoe meer adressen van het doelgebied boven de 90% (=minimum) worden aangesloten op een NGA-netwerk (mag boven de 90% ook draadloos) binnen de aangeboden businesscase; hoe hoger hoe beter

Deel 5 Beoordelingscriteria tenderprocedure breedband

- Voor de aansluitingen boven de 90%
geldt; hoe hoger het percentage hiervan
dat met glasvezel wordt aangelegd hoe
beter de beoordeling

Deel 6 Rentepercentage op achtergestelde lening

Deel 6 Rentepercentage op achtergestelde lening

Opslagen voor leningen in basispunten			
Ratingcategorie	Zekerheidstelling		
	Hoog	Normaal	Laag
Zeer goed (AAA-A)	60	75	100
Goed (BBB)	75	100	220
Bevredigend (BB)	100	220	400
Zwak (B)	220	400	650
Slecht/Financiële moeilijkheden (CCC en lager)*	400	650	1000

*Mededeling van de Commissie over de herziening van de methode waarmee de referentie- en disconteringspercentages worden vastgesteld (2008/C 14/02)

Deel 6 Rentepercentage op achtergestelde lening

- Om de marktconformiteit van de lening te bepalen wordt naar deze tabel gekeken
- Startende ondernemingen vallen onder de ratingcategorie C = hoger rente percentage
- Voor achtergestelde lening geldt:
 - Er een renteopslag wordt gehanteerd
 - Eén ratingcategorie lager, dus
 - Eén categorie naar rechts te schuiven

Opslagen voor leningen in basispunten			
Ratingcategorie	Zekerheidstelling		
	Hoog	Normaal	Laag
Zeer goed (AAA-A)	60	75	100
Goed (BBB)	75	100	220
Bevredigend (BB)	100	220	400
Zwak (B)	220	400	650
Slecht/Financiële moeilijkheden (CCC en lager)*	400	650	1000

*Mededeling van de Commissie over de herziening van de methode waarmee de referentie- en disconteringspercentages worden vastgesteld (2008/C 14/02)

Deel 7 Aanpak 5% en grijs

Deel 7 Aanpak 5% en grijs

- Aanpakken vaststellen na verstrekken lening o.b.v. tenderprocedure
- € 12 mln. voor marktconforme leningen in grijs blijft beschikbaar
- € 5 mln. reserveren voor laatste 5 %
- Derde kwartaal 2017

Deel 8 Planning en afsluiting

Deel 8 Planning en afsluiting

25 januari 2017	Besluit PS (lening € 35 mln., € 5 mln. voor laatste 5 % en 12 mln. voor grijs)
16 februari 2017	Marktconsultatie tenderprocedure achtergestelde lening
Eind februari 2017	Aankondiging tenderprocedure
18 april 2017	GS stellen regeling vast
Medio april 2017	Vooraankondiging openstelling tender (criteria)
Begin mei 2017	Openstelling tender
Eind juni 2017	Aanvraag gehonoreerd GS

Deel 8 Planning en afsluiting

Exacte planning van procedure wordt bij publicatie duidelijk

Deel 8 Planning en afsluiting

Opmerkingen en / of vragen?

Deel 8 Planning en afsluiting

- Hand-outs presentatie beschikbaar
- Verslag en presentatie openbaar
bijeenkomst beschikbaar (via website
www.fryslan.frl/snelinternet)
- Schriftelijke reactie **uiterlijk 28 februari 2017** naar breedband@fryslan.frl
- **Onderbouw reactie**